

آیین‌نامه هفته ملی کودک

دیپارتمان دائمی هفته ملی و روز جهانی کودک

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

سال ۱۳۹۸

به نام خداوند دوست‌دار کودکان

مقدمه:

از آن‌جا که وضعیت زندگی، رشد و بالندگی کودکان روشن‌ترین نشانه‌ی توان هر جامعه محسوب می‌شود؛ هیچ تلاشی ارزشمندتر از بخشیدن فرداهایی روشن به کودکان وجود ندارد، چرا که کودکان شهروندان شریفی هستند که می‌توانند در ساختن آینده‌ای بهتر یار و یاورمان باشند.

بدون تردید حرکت از موقعیت فعلی به شرایط مطلوب که شایسته‌ی کودکان باشد، نمی‌تواند بدون برنامه‌ای دقیق و علمی صورت بگیرد. این جریان همانند تمامی حرکت‌های فکری، فرآیندی است متکی بر کار فکری مداوم، کسب دانش نوین، افزایش همکاری و تفاهم و کسب مهارت‌های جدید برای همه‌ی آن‌هایی که به نوعی با مباحث ویژه‌ی کودکان مرتبط هستند و دغدغه‌ی کمال یافتگی آنان را دارند.

با توجه به اهمیت دوران کودکی و ضمن توجه به حساسیت‌های موجود در راستای تامین و برآورده کردن نیازهای گسترده‌ی فردی، اجتماعی، روانی، بهداشتی و امنیتی کودکان، ضرورت هماهنگی و هم‌سویی مجموعه عوامل ذی‌ربط بیش از پیش احساس می‌شود. بر این اساس اهداف مشترک اعضا، در دبیرخانه‌ی دائمی این برنامه به تفکیک ذیل قابل تبیین است:

اهداف:

- برجسته‌سازی اهمیت دوران کودکی و ویژگی‌ها، نیازها و خواسته‌های کودکان امروز
- هم‌افزایی فعالیت‌های دستگاه‌ها و نهادهای متولی کودک در سراسر کشور
- ارتقای آگاهی جامعه نسبت به حقوق کودکان به ویژه کودکان با نیازهای ویژه
- ایجاد فضای با نشاط با مشارکت کودکان
- معرفی سازمان‌های فعال در حوزه‌ی کودک و ظرفیت‌های آن‌ها به جامعه به ویژه «خانواده‌ها و اولیای تربیتی»
- توجه به هویت ملی و بهره‌گیری از آموزه‌های دین مبین اسلام (در رابطه با حقوق کودک)

شعار:

به منظور ایجاد وحدت‌رویه در پیش‌بینی و اجرای برنامه‌ها همچون سال گذشته بار دیگر شعار «آینده را باید ساخت» برای گرامی‌داشت این هفته انتخاب شده است.

رویکردها:

ضمن اهتمام به شعار **هفته‌ی ملی کودک** در سال جاری و با توجه به تقارن زمانی ایام ماه صفر با این هفته، به منظور نهادینه‌کردن ارزش‌های تربیتی و انسان‌ساز عاشورا و جهاد در راه خدا در ذهن و روح کودکان و ترویج این فرهنگ در جامعه، شایسته است؛ در تدارک و اجرای ویژه برنامه‌های گرامی‌داشت این هفته به رویکرد **آموزه‌های عاشورا**، توجه شود.

در عین حال نزدیک‌شدن زمان برگزاری برنامه‌های هفته ملی کودک در سال ۱۳۹۸ به روزهای سوگواری اربعین حسینی باعث شده است تا توجه به ملاحظه‌ها و طراحی برنامه‌هایی متناسب با این روزها در دستور کار قرار بگیرد. مهم‌ترین رویکرد برنامه‌های هفته ملی کودک برگزاری برنامه‌ها در مراکز فرهنگی‌هنری و انتقال این برنامه‌ها به محیط‌ها و فضاهای خارج از مراکز کانون و سازمان‌ها و اداره‌های عضو دبیرخانه مرکزی و دبیرخانه‌های استانی است. به همین منظور و با توجه به نام‌گذاری روزهای هفته – که روزهای آن نسبت به سال گذشته کمی تغییر یافته است – از هریک از سازمان‌ها درخواست شده با مشارکت کانون و در فضاهای آن اداره‌ها برنامه‌هایی تدارک دیده شود. در همین زمینه اعضای مراکز کانون نیز با برنامه‌ریزی دقیق مسئولان و کارشناسان استانی و مسئولان مراکز می‌توانند در این برنامه‌ها شرکت کنند.

همچنین توجه به مسایل و مشکلات مبتلابه جامعه مانند مسایل زیست‌محیطی، بحران آب و انرژی و حق آموزش و تحصیل همگانی، صرفه‌جویی و مساله رونق تولید ملی با توجه به شعار سال (به صورت غیر مستقیم)، توجه به کودکان با نیازهای ویژه و ایجاد فرصت‌های برابر برای آن‌ها در کنار دیگر کودکان و نوجوانان و اهمیت دادن به حوزه فضای مجازی و فن‌آوری‌های نوین باز هم از مهم‌ترین رویکردهای برنامه امسال هفته ملی کودک است.

توجه بیشتر به کودکان مناطق کم برخوردار و ساکن نقاط دور از شهرها و سخت دسترسی همچنین کودکان بیمار بستری در بیمارستان‌ها، کودکان کار و کودکان بزه‌کار کانون‌های اصلاح و تربیت نیز از مهم‌ترین رویکردهای هفته ملی کودک به‌شمار می‌رود. در این زمینه استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های دارای دفتر یا شعبه در این مناطق و ظرفیت‌های کانون پرورش فکری، به‌ویژه تقویت برنامه‌های کتابخانه‌های سیار شهری و روستایی توصیه می‌شود.

مخاطبان:

- کودکان و نوجوانان سراسر کشور

- مربیان، معلمان، اولیای تربیتی و والدین

سطوح اجرای برنامه‌ها:

به منظور ایجاد سهولت در طراحی و پیش‌بینی برنامه‌های این هفته و ارائه توانمندی سازمان‌ها، دو سطح ذیل در نظر گرفته شده‌است.

الف) ویژه‌ی کودکان (ب) ویژه‌ی مربیان، معلمان، اولیای تربیتی و والدین

توجه به آموزه‌های دین مبین اسلام در حوزه‌ی کودک، همچنین توجه به آداب، رسوم و سنن بومی و محلی استان در اجرای مراسم و آیین‌ها بسیار حایز اهمیت است.

الف) ویژه‌ی کودکان

- انجام کلیه‌ی فعالیت‌های فرهنگی، هنری، ادبی، علمی و... که زمینه‌ی مشارکت کودکان را فراهم می‌آورد.
- هدف بارز برنامه‌ها در این بخش، جلب مشارکت کودکان، ایجاد شور و نشاط، کسب تجربه‌های فرهنگی، هنری، ادبی و علمی به شکل گروهی و در کنار خانواده‌ها، ارتقای آگاهی کودکان از طریق آموزش‌های غیرمستقیم و... است.

ویژه‌برنامه‌های پیشنهادی کودکان:

- برگزاری نمایشگاه‌هایی از آثار کودکان، مربیان، اولیای تربیتی و متولیان حوزه‌ی کودک به منظور بازتاب عملکرد سازمان مربوطه در استان
- انجام خدمات با تخفیف‌های ویژه و یا رایگان در طول هفته‌ی ملی کودک (مانند عضویت رایگان مراکز فرهنگی هنری کانون)
- گرامی‌داشت روز جهانی کودک (۱۶ مهر) با اجرای برنامه‌های هدفمند، متنوع، آموزنده و پرنشاط
- تقدیر سازمانی از کودکان برگزیده برنامه‌ها و جشنواره‌های استانی و بین‌المللی
- برگزاری جلسات دیدار و هم‌اندیشی کودکان با هنرمندان، نویسندگان و مسئولان اجتماعی، فرهنگی و سیاسی استان
- اجرای ویژه برنامه‌های تلویزیونی به همراه کودکان و با عنوان هماهنگ «آینده را باید ساخت» با مشارکت رسانه‌ی ملی

- رایزنی با صدا و سیما در استان‌ها به منظور پخش هماهنگ تیزر هفته ملی کودک از شبکه‌های تلویزیون استانی
- اجرای برنامه با بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و امکانات سازمانی برای کودکان حاشیه‌نشین، روستایی، عشایری و کودکان ساکن در مناطق کم‌برخوردار
- اجرای برنامه در بیمارستان‌ها، مراکز حمایت از کودکان بی‌سرپرست و کودکان آسیب‌دیده‌ی اجتماعی بهزیستی، مراکز فرهنگی شهرداری، آتش‌نشانی، هلال‌احمر، اورژانس و ...
- دیدار کودکان با مسئولان کشوری و استانی
- تجلیل از فرزندان شهدای مدافع حرم، شهدای مبارزه با آسیب‌های اجتماعی و یادمان شهدای کودک
- اهدای کتاب، اسباب‌بازی، سرگرمی و ...
- بازدید از مکان‌هایی مانند موزه‌ها، آثار تاریخی، ملی و ...، صدا و سیما و خبرگزاری‌ها و رسانه‌ها و مراکز دیدنی و تفریحی و طبیعی (رعایت شیوه‌نامه و آیین‌نامه‌های سازمانی مربوط به خروج دسته‌جمعی کودکان، مورد تاکید است).

ب. ویژه‌ی مربیان، معلمان، اولیای تربیتی و والدین:

ویژه برنامه‌هایی با هدف فراهم کردن زمینه‌های ارتقای سطح دانش و آگاهی در فعالان حوزه‌ی کودک، کارشناسان، مربیان، معلمان، اولیای تربیتی و والدین از اهداف این سطح از برنامه است.

ویژه برنامه‌های پیشنهادی:

- برگزاری نشست‌های تخصصی و علمی - ترویجی متناسب با محورها و موضوع‌های مرتبط با کودکان
- تولید کتاب، بولتن، محصولات فرهنگی، سرگرمی و ...
- برگزاری مراسم ویژه در روز جهانی کودک (۱۶ مهر)
- برپایی غرفه‌های معرفی نهادهای اجتماعی مرتبط با موضوع کودک، از طریق تعامل و هماهنگی با سایر سازمان‌ها
- هم‌افزایی ظرفیت‌ها و اجرای پروژه‌های مشترک بین سازمانی
- عرضه‌ی محصولات فرهنگی، برنامه‌ها و آثاری که از سوی مربیان، اولیای تربیتی و بزرگسالان با موضوع کودکان تهیه و تولید شده است.

- برگزاری برنامه‌های ویژه توسط پیک امید استانی در هفته ملی کودک با هدف خدمات‌رسانی به کودکان و نوجوانان مناطق کم‌برخوردار
- اکران فیلم‌های مناسب کودکان با تخفیف و برپایی هفته فیلم کودک
- پخش تیزر و برنامه‌های تولیدی از شبکه‌های مختلف صدا و سیما
- تبلیغات شهری و اکران آثار نقاشی‌های برگزیده کودکان و نوجوانان در سطح تهران و شهرهای دیگر، در این زمینه شهرداری تهران با برپایی مسابقه نقاشی «شهری که دوست دارم» قصد دارد در روزهای هفته ملی کودک آثار برگزیده را در سطح شهر تهران در معرض دید شهروندان قرار دهد. این آمادگی وجود دارد که با مشارکت اداره کل آموزش‌های شهروندی شهرداری تهران و کانون استان تهران این آثار در اختیار استان‌ها هم قرار بگیرد.
- اجرای تئاتر و نمایش‌های ویژه کودکان با رعایت ملاحظه‌های مناسبی
- برپایی نمایشگاه از آثار منتخب اعضا و مربیان کانون
- تبصره: در تمامی روزهای هفته ملی کودک این فعالیت‌ها می‌تواند در مراکز فرهنگی‌هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان سراسر کشور نیز انجام شود.

زمان اجرا:

۱۳ تا ۱۹ مهر سال ۱۳۹۸

روزشمار هفته ملی کودک:

- ۱۳ مهر: کودکان با نیازهای ویژه، فرصت‌های برابر
- ۱۴ مهر: کودک، آموزش، سلامت و ایمنی
- ۱۵ مهر: کودک، محیط زیست، میراث فرهنگی و گردشگری
- ۱۶ مهر: کودک، صلح، بازی و نشاط
- ۱۷ مهر: کودک، رسانه و ارتباطات
- ۱۸ مهر: کودک، کتاب و فرهنگ مطالعه
- ۱۹ مهر: کودک، خانواده، سبک زندگی ایرانی اسلامی

فرآیند برنامه‌ریزی:

۱. رایزنی با اعضای دبیرخانه مرکزی و استانی هفته‌ی ملی کودک در تهران و استان‌ها که دبیرخانه آن در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان مستقر است به منظور طراحی برنامه‌های برون سازمانی
۲. طراحی و برنامه‌ریزی فعالیت و برنامه‌ها به مناسبت هفته ملی کودک در سطح مراکز کانون استان و شهرها و روستاهای مختلف کشور (با در نظر گرفتن ملاحظه‌های مناسبتی نزدیک بودن به اربعین حسینی)
۳. مشارکت در برنامه‌ها، نمایشگاه‌ها و برنامه‌های مشترک اداره‌ها و سازمان‌ها که از سوی دبیرخانه کشوری و استانی هفته ملی کودک برنامه‌ریزی شده است.
۴. تبلیغات محیطی، فضا سازی سازمان‌ها، مراکز فرهنگی و....
۵. مستندسازی مراحل اجرا و آرشیو آثار در قالب آمار و عکس‌های تبلیغات سطح شهر
۶. کنترل، نظارت و ارزیابی فرآیند برگزاری برنامه

نکات قابل توجه سازمان‌ها در برنامه‌ریزی هفته‌ی ملی کودک:

- برنامه‌ریزی محتوایی متناسب با گروه سنی کودک و روزشمار هفته
- نوآوری و خلاقیت در روش‌های اجرایی
- طراحی و اجرای برنامه‌های مخاطب محور (حتی‌الامکان از اجرای برنامه‌ها گزارشی مبسوط ارایه شود).
- معرفی نماینده و رابط سازمان به دبیرخانه‌ی مرکزی و استانی
- ارایه ریز برنامه اجرایی از سوی سازمان مربوطه به دبیرخانه دایمی هفته‌ی ملی کودک در کانون پرورش فکری و در استان‌ها (مفاد مندرج در این طرح شامل: نوع برنامه‌ی اجرایی، شیوه‌ها و تکنیک‌های مورد نظر، اعلام ره‌آورد و بسته‌های فرهنگی جهت اهدا به مخاطبان، اعلام ظرفیت‌های موجود در سازمان در جهت همکاری و ارتقای کیفی گرامی‌داشت این هفته)
- انتخاب مجریان و مربیان مجرب در جهت ارتباط موثر با مخاطب در برنامه‌ها

- همکاری و مشارکت فعال با سازمان‌ها

- مستندسازی و ارزیابی گزارش پس از اجرای برنامه‌ها

توصیه‌های اجرایی به دبیرخانه‌های استانی :

- بهره‌مندی از منابع معتبر و قابل رجوع فرهنگی، هنری، ادبی، دینی، تاریخی، علمی، حقوق کودک و... در ارجاع فعالیت‌ها. بهره‌مندی از نمادها و نشانه‌های امید بخش و غرورآفرین ملی متناسب با موضوعات هفته‌ی ملی کودک و حماسه‌ی عاشورا و در فضاسازی مکان‌ها
- مشارکت و جلب همکاری دستگاه‌های اجرایی در استان‌ها
- برای تشکیل نشست‌های دبیرخانه‌ای استانی از نمایندگان تمامی سازمان‌ها و نهادهای دبیرخانه مرکزی دعوت شود علاوه بر این نهادها و سازمان‌های مردم‌نهاد استان‌ها نیز می‌توانند به فراخور شرایط بومی هر استان عضو این نشست‌ها باشند.
- اجرای برنامه‌های هفته‌ی ملی کودک به صورت غیرمتمرکز
- تعامل با ستاد از طریق معرفی مسئول دبیرخانه‌ی استانی هفته‌ی ملی کودک
- اقلام تبلیغی شامل تیزر، پوستر، بنر، بیلبرد و... ویژه هفته ملی کودک با هماهنگی دبیرخانه جشنواره، مستقر در اداره کل روابط عمومی و امور بین‌الملل کانون در اختیار دبیرخانه‌های استانی و نهادهای مشارکت‌کننده قرار می‌گیرد و توزیع می‌شود.
- تصویربرداری و عکاسی از تبلیغات شهری به منظور ثبت و مستندسازی و اطلاع‌رسانی
- ارزیابی گزارش‌های روزانه خبری، تصویری و رسانه‌ای به منظور پوشش خبری گسترده برنامه‌ها
- با توجه به طراحی و انتشار پوستر از سوی دبیرخانه مرکزی، از دبیرخانه‌های استانی درخواست می‌شود برای تبلیغات و استفاده از نشان مشارکت‌کنندگان استانی با دبیرخانه مرکزی هفته ملی کودک در اداره کل روابط عمومی و امور بین‌الملل کانون هماهنگی‌های لازم صورت بگیرد و از طرح اصلی پوستر استفاده شود.